

“ΕΥΧΗ,,

(Σοννέττο).

Τὴν πλάση ἡ νύχτα σκοτεινὴ σὰν πίσσα τὴ σκεπάζει . . .
Σφυραίει ὁ ἀνεμοστρίφουλας, ποὺ τὴν βροχὴν ἐτοιμάζει . . .
Σειοῦνται τὰ φύλλα τῶν δεντρῶν . . . καὶ τρέχουν τρομασμένα
μὲς τὶς μονιές τοὺς νὰ κριθοῦν τὰ γρίμια ἡμερωμένα . . .

Ἀπὸ τὰ καταχθόνια ἡ γῆς βούϊσμα, σὰ μούγκρα, βγάζει . . .
καὶ μὲς τὴν κοσμοχαλασίᾳ . . . σὲ στήθια ἀνταριασμένα,
ἀπ' τὴ φουρτούνα ἡσυχιά θαρέβει πῶς ἀρπάζει!
κι' ἡ τρικυμία τὰ μάτια τοῦ τὰ δείχνει στεγνωμένα!

Καὶ ξάφνου ἀκούει μιὰ πνιχτὴ φωνὴ ἐτοιμαθανάτου :

« Ἐλεημοσύνη, Χριστιανέ, μὲ πέθανε τὸ κρύο . . . »

Δίνει βοήθεια καὶ γελάει γιὰ τὸ ἀξαφνὸ τοῦ ἀστεῖο!

καὶ προχωρεῖ! . . . καὶ τὴ φωνὴ τὴν ξανακοίει σιμά τοῦ :

« Χιλιόχρονος ἀφεντικό . . . » Τότες τὰ δόντια τρίζει

σπρόχνει ἀπὸ ἐμπρὸς τοῦ τὴ σικιά κι' ἡ μπόρα τὴ γκρεμίζει . . .

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΟΥΓΗΣ.

Ο ΣΤΙΧΟΣ

« Ὁ στίχος εἶναι ἱερὸ πρᾶγμα! » ἔλεγε μιὰ φορὰ ὁ Ψυχάρης. Καὶ τόσο βαθιὰ μοῦ ἐντυπώθηκε ὁ φιλοσοφικὸς τοῦ ἐκείνου ἀφορισμὸς, ποὺ σὰ μουσικὴ ἀπὸ τότες ἀντιλαλεῖ μὲς τὸ νοῦ μου. καὶ τὸ λέγω, καὶ τὸ ξαναλέγω: « Ἱερὸ πρᾶγμα ὁ στίχος! »

Φυσικὰ, ὁ καλὸς ὁ στίχος, ὅχι ὁ ἀχαμνός· αὐτός εἶναι ἱεροσυλία.

Τί εἶναι ποὺ μᾶς τὸν κάμνει ἱερὸν ἓνα στίχο, ἓνα δίστιχο, ἓνα ποίημα; ἄραγε τὸ μέτρο; ἡ ἁρμονία; τὸ πελεκημένο, τὸ τερνευμένο τὸ λεχτικό; Τίποτις ἀπ' αὐτά· αὐτὰ ὅλα εἶναι δορυφόροι τοῦ ἄστρου ποὺ λαμπρύνει καὶ θερμαίνει τὸ ποίημα, — τῆς ἀθάνατης τῆς ἀλήθειας.

Μὲ τὸ νὰ παρασταῖν πιστότατα ὅ,τι ἔχει ὑψηλὸ καὶ εὐγενικὸ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, γίνεταί ἱερὸς ἓνας στίχος.

Δύσκολη τέτοια παράστασις· τόσο δύσκολη, ποὺ καλὸς τοῦχοις ὁ ποιητὴς ποὺ κατορθώνει στὴ ζωὴ τοῦ νὰ γράφῃ μερικὸς ἱερὸς στίχος.

Ὁ ἴδιος, ἂν εἶναι ἀληθινὸς ποιητὴς, ἂν ἔχῃ δηλαδὴ στὸ νοῦ τοῦ ὕλικο κατὰλληλο γιὰ παράστασις, τὸ νοιώθει πῶς κάθετου ἔργο εἶναι ἀπλὴ

δοκιμὴ, ἀπλὸς ἀγῶνας νὰ παρασταθῇ ἀκέρηχ ἡ ἀλήθεια.

Γράφει ὁμοῖο στίχο, κι ὡς τόσο κάτι τοῦ λείπει! αὐτὸ τὸ κάτι πρέπει νὰ βρεθῇ, αὐτὸ τὸ μικρὸ τὸ σούφρωμα νὰ χαθῇ ἀπὸ τὴν ἔρεση τὴν ἐπιφάνειαν ποὺ καθρεφτίζει τὸν ποιητικὸ στοχασμὸ τοῦ ὅχι γιὰ νὰ γείνῃ ὠραῖος ὁ στίχος, μόνον γιὰ νὰ ἱστορήσῃ πιστὰ τὴν ἀλήθεια, καὶ νὰ γείνῃ ὠραῖος. Μιὰ λέξη κάποτε μοναχὴ, σὲ ἄτοπη θέσις βαλμένη, τὴν ταραίζει καὶ τὴν σαλεύει τὴν ἐπιφάνειαν, τὴ χαλνᾷ τὴν πιστὴν παράστασις. Κάθετα λοιπὸν ὁ ποιητὴς καὶ σπουδάζει, σπουδάζει ὥσπου νὰ βρῇ τὴ θέσις ποὺ χρειάζεται ἡ λέξη ἐκείνη στὸ μωσαϊκὸ τοῦ, γιὰ νὰ δώσῃ τὸ νόημα μὲ τὴ δύναμιν καὶ μὲ τὸ χῶμα τοῦ ἀξίζει.

Ἄλλοτε πάλι δὲν εἶναι ἡ θέσις, μόνον ἡ ἴδια ἡ λέξη ποὺ χρειάζεται. Ἡ λέξη ὑπάρχει, ἐπειδὴ ὑπάρχει τὸ νόημα· πρέπει λοιπὸν νὰ βρεθῇ. Περνοῦνε μέρες καὶ δὲ βρίσκεται ἡ λέξη! ἔρχεται ὁμῶς ἡ ὥρα τῆς, καὶ προβάλλει σὰ διαμάντι καὶ παίρνει τὴ θέσις τῆς στὸ ἱερὸ καλλιτέχνημα.

Ἔτσι δούλευε τοὺς στίχους τοῦ ὁ ἀθάνατος ὁ Σολωμός. Καὶ τὸν ἔχουμε ἀπόδειξιν τρανὴ πῶς τὸ σύστημά τοῦ νὰ πελεκᾷ ὁ ποιητὴς μὲ ὑπο-